A bírálóbizottság értékelése

Csorba László a magyar–olasz kapcsolatok történetének legszakavatottabb és legelismertebb kutatója.

A disszertáció elsősorban levéltári forrásokra épül. Csorba László feldolgozott a témához kapcsolódó szinte minden, ma a kutatók számára elérhető magyar és részben az olasz levéltári anyagot. Emellett áttekintette a korabeli magyar és olasz sajtót, és több interjút készített a korabeli szereplőkkel.

A disszertáció a magyar–olasz kapcsolatok 1945 és 1956 közötti történetét nem a hagyományos diplomáciatörténet műfajában mutatja be, a jelölt ugyanis római magyar követség működésének története mellett feldolgozta két különleges római magyar intézmény: a Római Magyar Akadémia és a Pápai Magyar Egyházi Intézet 1945 és 1956 közötti történetét is.

A disszertáció három fő témakörben hoz új eredményeket múltismeretünk tudományos gyarapítása terén.

1) A magyar–olasz kapcsolattörténet körében elvégezte egy teljes korszak, az 1945 és 1956 közötti periódus áttekintését, megadva a nélkülözhetetlen kiindulási pontokat a témakör bármilyen irányú további, részletesebb vizsgálata számára. Az elemzésben kiemelt figyelmet kaptak a kulturális-művelődési, illetve az egyházpolitikai érintkezés problémái.

2) Elsőként mutatta be az 1950-es évekből egy magyar követség életében a hírszerző rezidentúra működését, a titkosszolgálati központi célkitűzések gyakorlati érvényesülésének részleteit.

3) Részletesen feltárta az akkori magyar államhatalom és a Pápai Magyar Egyházi Intézet közötti konfliktus eseménytörténetét. Ehhez kapcsolódva minden korábbinál szélesebb forrásbázisra támaszkodva elemezte a Pápai Magyar Egyházi Intézet bonyolult jogi helyzetét, tisztázta eredetét, számbavette és értékelte a mindezekről folytatott évtizedes vitákban szembenálló ellenfelek érveit és cselekedeteit. Eloszlatott több olyan félreértést, ami e kérdéskör elfogulatlan tárgyalását mindmáig nehezítette.

A bizottság kapcsolódó észrevételként jelzi, hogy noha a disszertációban utalás történik a nemzetközi légkör átalakulására, valamint a magyar és az olasz bel- és külpolitikai viszonyok változásaira, az értekezés olasz nyelvű kiadása esetén vonatkozó kiegészítések lennének szükségesek.

Csorba László értekezése minden szempontból kiválóan megfelel a doktori disszertációk tartalmi és formai követelményeinek.

A bíráló bizottság javasolja az MTA doktora cím megítélését.